

## EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 31/2013 rd

### Riksdagens bankfullmäktiges berättelse 2012

#### INLEDNING

##### *Remiss*

Riksdagen remitterade den 1 oktober 2013 Riksdagens bankfullmäktiges berättelse 2012 (B 16/2013 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

##### *Sakkunniga*

Ekonomiutskottet ordnade den 20 september 2013 en öppen utfrågning om berättelsen. Där

hördes chefdirektör Erkki Liikanen, Finland Bank.

Dessutom har utskottet hört

- bankfullmäktiges ordförande Ben Zyskowicz
- chefdirektör Erkki Liikanen, Finlands Bank
- direktör Anneli Tuominen, Finansinspektionen
- chefsekonom Veli-Matti Mattila, Finansbranschens Centralförbund.

#### UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

##### *Motivering*

##### *Allmänt*

Berättelsen har omstrukturerats bl.a. så att den tydligare än förr tar upp Finlands Banks risker samt bankfullmäktiges roll och de mer omfattande frågekomplex som bankfullmäktige behandlade 2012. I berättelsen ingår också en redogörelse för verksamheten i de EU-organ som är viktigast för finansmarknaden, precis som ekonomiutskottet förutsatte i sitt föregående betänkande. Den förnyade berättelsen är en tydlig och heltäckande beskrivning av såväl Finlands Banks som Finansinspektionens verksamhet och omvärld.

Utskottet vill uppmärksamma schemaläggningen för behandling av berättelsen. Situationen på finansmarknaden har accentuerat behovet av aktuell information om marknadsutvecklingen. Det nuvarande förfarandet där fjolårets berättelse behandlas i riksdagen först i slutet av

året motsvarar inte detta behov. För att berättelsebetänkandet ska återspegla det aktuella läget har det varit nödvändigt att årligen tillfoga material som inte behandlas i berättelsen. Ekonomiutskottets föregående berättelsebetänkande (EkUB 10/2012 rd) täckte därför redan till stora delar 2012 års händelser, som nu behandlas officiellt. Eftersom Finlands Banks årsberättelse och Finansinspektionens verksamhetsberättelse blir färdiga redan i februari—mars bör bankfullmäktiges berättelse kunna lämnas till riksdagen redan på våren så att den kan behandlas under vårsessionen.

##### *Finlands Bank*

Berättelseåret präglades av en fortsatt osäkerhet på marknaden. Medan de lovande utsikterna för tillväxt tynade bort under året ökade också osäkerheten på finansmarknaden. Europeiska centralbankens (ECB) roll i stabiliseringsåtgärder har varit betydande: med en lättare penning-

politik än vanligt har den gått in för att säkerställa en likvid marknad. Bland centralbankens viktigaste åtgärder kan nämnas beslutet i juli att sänka styrräntan med 0,25 procentenheter, de tydliga ställningstagandena av ECB:s ordförande och ECB-rådet till stöd för euroområdet samt beslut i september om ett nytt program för direkta monetära transaktioner (det s.k. OMT-programmet<sup>1</sup>).

I sitt föregående berättelsebetänkande behandlade ekonomiutskottet utförligt Finlands Banks risker. I 2012 års berättelse beskrivs riskerna liksom hanteringen av dem samlat i ett eget kapitel (4.3). Motsvarande förfarande bör tillämpas också i framtida berättelser. Riskerna för Finlands Bank består i att investera sina egna finansiella tillgångar och sköta sina centralbanksuppgifter. Risken i anslutning till placeringen av Finlands Banks finansiella tillgångar (ca 15 miljarder euro) hanteras genom ett heltäckande system för att identifiera, mäta och begränsa riskerna. Beredskapen för riskerna har effektiviserats genom att stärka balansräkningen, minska valuta- och ränterisken och genom att ändra fördelningen av placeringarna i en mer konservativ riktning. Riskerna i anslutning till centralbankens uppgifter gäller för sin del Eurosystemet ordinära penningpolitiska refinansieringstransaktioner och extraordinära penningpolitiska köpprogram<sup>2</sup>. Beloppet på de penningpolitiska transaktionerna uppgick vid utgången av 2012 till ca 1 405 miljarder euro, av vilket Finlands Banks andel<sup>3</sup> var ca 24,8 miljarder euro (2011 var siffran ca 19,9 miljarder euro).

Det är betecknande för den instabila finansmarknaden, särskilt det interna misstroendet inom banksektorn, att centralbankernas balans-

räkningar har vuxit genom bankernas tilltagande inlåning till tillförlitliga centralbanker. Finlands Banks balansräkning 2012 var som högst i september (103,4 miljarder euro), men efter det märks en tydlig nedåtgående trend. I slutet av oktober 2013 låg balansräkningen på 44,1 miljarder euro. Mest har balansräkningen påverkats av fordringarna på Target2. År 2012 var Finlands Banks Target2-fordringar som högst i mars (73,1 miljarder euro), men mot slutet av året var en nedåtgående trend redan skönjbar. Utvecklingen har fortsatt i år: i oktober 2013 var värdet på fordringarna endast 16,3 miljarder euro.

Utskottet konstaterar att trots att läget på finansmarknaden fortfarande är ytterst sårbart, visar siffrorna på en gradvis stabilisering på marknaden.

Finlands Bank är väl förberedd på att stå för riskerna. Enligt berättelsen uppgår de sammanlagda riskerna, exklusive värderegleringskontot för guld, i anslutning till Finlands Banks balansräkning till ca 2,3 miljarder euro och analogt uppgår de poster i eget kapital som ska utgöra täckning för riskerna till ca 6,5 miljarder euro. Bankfullmäktiges bedömning är att bankens soliditet under berättelseåret var tillräckligt stark för att täcka riskerna med bankens uppgifter. Finlands Bank gjorde under året 337 miljoner euro i vinst, av vilka 110 miljoner enligt beslut ska överföras för att utöka bankens reservfond och återstoden (227 miljoner euro) inkomstförs för statens behov.

#### *Finansinspektionen*

Berättelseåret präglas för Finansinspektionens del av en exceptionell marknadssituation och ny EU-reglering.

Vår nationella finansmarknad förblev stabil i fråga om både kreditinstitut och försäkrings- och pensionsinrättningarna. Våra bankers kapitaltäckning (15,5 %) överskred betydligt EU:s åläggande (9 %) och även försäkringssektorns kapitaltäckning steg jämfört med föregående år. I fråga om arbetspensionsbolagen bör det beaktas att resultatet förbättrades av en tilltagande övergång till aktieplaceringar med högre risk.

<sup>1</sup> Outright Monetary Transaction, OMT; inom ramen för programmet kan Eurosystemet köpa statsobligationer på andrahandsmarknaden under förutsättning att länderna har förbundit sig till de program för anpassning av ekonomin som fastställs i stabilitetsmekanismerna (EFSF/ESM).

<sup>2</sup> Köpprogrammet för säkerställda obligationer och värdepappersmarknadsprogrammet.

<sup>3</sup> 1,6—1,8 %.

Ändå kunde det under året iakttas att utsikterna för bankernas affärsverksamhet och resultat försvagades, särskilt då företagens efterfrågan på kredit mattades av trots den låga räntenivån. I fråga om bolån observerar utskottet att nästan 40 procent av de nya bolånen överskred Finansinspektionens rekommendation, enligt vilken kredit ska beviljas för högst 90 procent av objektets värde.

Finansinspektionens verksamhet kommer i fortsättningen att påverkas betydligt när den gemensamma tillsynsmekanismen (Single Supervisory Mechanism, SSM) införs för euroområdet. En betydande förändring är att de tre största bankerna på den finska marknaden från och med november 2014 direkt övervakas av ECB. Introduktionen av det nya systemet kommer i början att ge Finansinspektionen mer arbete, men samtidigt minskar inflödet av tillsynsavgifter till inspektionen. Utskottet instämmer med bankfullmäktige och revisorerna vid Finlands Bank i att det är viktigt att kunna reagera på förändringar i intäkterna från tillsynsavgifterna.

#### *Avslutningsvis*

Berättelsen innehåller i överensstämmelse med vad ekonomiutskottet uttryckte i föregående berättelsebetänkande en heltäckande beskrivning av hur systemet för mikro- och makrotillsynen av EU:s finansmarknad fungerar och av hur Finlands Bank och Finansinspektionen deltar i detta arbete.

Det är iakttagbart att särskilt beredning baserad på internationell samverkan i tilltagande utsträckning utförs i dessa samarbetsorgan där Finlands Bank eller Finansinspektionen deltar. Till exempel Europeiska systemrisknämnden<sup>4</sup> beslutade i fjol om rekommendationer för penningmarknadsfonder, och utifrån dem har kommissionen i år lämnat ett utkast till förordning. De som utför tillsyn på mikronivå (EBA<sup>5</sup>, Eio-

pa<sup>6</sup> och Esma<sup>7</sup>), i vars verksamhet Finansinspektionen deltar, har tilldelats behörighet att utfärda kompletterande reglering. Dessutom deltar Finlands Bank och Finansinspektionen i internationellt samarbete kring utvecklingen av den internationella regleringen. En del av beredningen kan få verkningar på den nationella lagstiftningen och kan således kräva åtgärder också av statsrådet. För närvarande saknas överenskommelser om enhetliga förfaranden i fråga om Finlands Banks och Finansinspektionens internationella beredningsarbete kring regleringen. Sådana överenskommelser skulle ändå behövas för att säkerställa en tillräcklig nationell informationsgång mellan olika myndigheter.

Utskottet anser att utveckling behövs i dessa avseenden för att både statsrådets och riksdagens behov av information ska kunna tillgodoses. Vid behandlingen av en proposition om att inkludera bestämmelser om de europeiska tillsynsmyndigheterna i lagen om Finansinspektionen (EkUB 40/2010 rd) förutsatte utskottet bl.a. att Finansinspektionen ska lämna det ansvariga ministeriet all information som riksdagen kan behöva bli informerad om. Likaså framhöll utskottet behovet av att hålla de behöriga ministerierna informerade om frågor som är aktuella både hos tillsynsmyndigheterna och i systemrisknämnden. I enlighet med normal nationell beredning som gäller EU-bestämmelser behöver också berörda grupper bli hörda i beredningsskedet.

Utskottet vill betona vikten av att bankfullmäktige bidrar till att följa och säkerställa att beredningsarbetet resulterar i gemensamt överenskomna, ändamålsenliga förfaranden för att garantera att informationen är aktuell. Likaså är det viktigt att säkerställa att Finansinspektionen har tillräckliga resurser för det huvudsakliga internationella samarbetet.

<sup>4</sup> European Systemic Risk Board, ESRB.

<sup>5</sup> European Banking Authority, dvs. Europeiska bankmyndigheten.

<sup>6</sup> European Insurance and Occupational Pensions Authority, dvs. Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten.

<sup>7</sup> European Securities and Markets Authority, dvs. Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.

***Utskottets förslag till riksdagens ställnings-  
tagande***

Riksdagen

*har ingenting att anmärka med anledning av berättelsen.*

Helsingfors den 28 november 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkarinen /cent  
vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml  
medl. Lars Erik Gästgivers /sv  
Harri Jaskari /saml  
Antti Kaikkonen /cent  
Pia Kauma /saml

Miapetra Kumpula-Natri /sd  
Jukka Kärnä /sd  
Jari Myllykoski /vänst  
Martti Mölsä /saf  
Sirpa Paatero /sd  
Arto Pirttilahti /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Kulovesi.